

10 Přílohy:

10.1 Dotazník pro zpětnou vazbu naučné stezky:

Anketa, kterou právě držíte, je zcela **anonymní**. Vaše odpovědi a návrhy budou použity pro další úpravy a zlepšení naučné stezky z Libochovic do Budyně nad Ohří. Vámi zprostředkované informace budou použity v diplomové práci.

Děkuji Vám za spolupráci.

Bc. Michaela Burdová

K jednotlivým otázkám napište číslo dle následující stupnice:

1 znamenala – ano, zcela souhlasím, 2 – spíše souhlasím, 3 – nevím, nejsem si jistý/á, 4 – spíše nesouhlasím, 5 – ne, zcela nesouhlasím.

1. Tato stezka se mi líbila.
2. Dozvěděl/a jsem se nové informace.
3. Stezku bych si znovu prošel/a.
4. Doporučila bych trasu někomu dalšímu.
5. Pracovní list byl přínosný a přehledný.

U následujících otázek stručně napište svůj názor:

6. Chybělo mi:

7. Změnil/a bych:

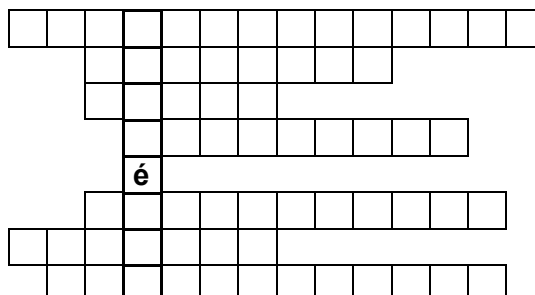
8. Další poznámky a připomínky:

10.2 Pracovní list

1. Zastavení

Poslední hraběcí rod vlastní zámecký areál.
Období prvního výskytu jinanu dvoualočného.
Příjmení italského architekta.
Dřevina ..... tisolistá.

Katalpa .....
Příjmení hraběcího zahradníka
Příjmení hraběte Gundakara

Tajenka :

2. Zastavení – doplň chybějící text

Řeka ..... nazývaná někdy ..... pramení v bavorské pahorkatině ..... pod horou Schneeberg v nadmořské výšce ..... místními někdy nazývaná Oharka či Ohara. Její název pochází z keltského Agara, což znamená ..... Celé ..... má rozlohu 5614 km². V ČR je to ..... nejdelší řeka měřící 256 km. Ploché dno řeky je vyplněno říčními neboli ..... nánosy.

3. Zastavení – vyškrtni vše, co nesouvisí s lužním lesem

vysoká hladina podzemní vody – malé množství srážek – luh – olše lepkavá – záplavy – nedostatek vody – hustá, bujná vegetace – borovice kleč – ohrožen požáry – niva

4. Zastavení – vyber správné odpovědi a z písmen u nich poskládej tajenku

• Přírodní rezervace Myslivna byla zřízena v roce:

1968 (ČE)

1969 (ŘE)

2006 (ŠE)

35,41 ha (F)

48,1 ha (S)

41,8 ha (Z)

- Geologicky je oblast součástí celku zvaného:

Dolnohárská tabule (SEK)   Oharská tabule (REK)   Dolnooharská tabule (NEK)

- Pěnovce (travertiny) v Myslivně nacházíme:

u pramenných vývěřů (ME)   u teras (SE)   na celé lokalitě (KI)

- Suchozemský stejnonožec nalezený v rezervaci se jmenuje

Trichoniscoides helveticus (DVĚ)   Urtica dioica (TŘI)   Milvus milvus (PŘI)

- Ze stromů zde převládají:

olše a javory (DO)   duby a javory (LO)   olše a duby (DÍ)

TAJENKA: ČESNEK MEDVĚDÍ

5. Zastavení – doplň chybějící části názvu rostlin a živočichů

lilie zlato**hlavá**

oměj **vlčí** mor

luňák **červený**

křivatec **žlutý**

ladoňka **vídeňská**

dymnivka **dutá**

led**náček** říční

le**jsěk** šedý

zběhovec **plazivý**

kopřiva **dvoudomá**

6. Zastavení – seřaď chronologicky majitelské rody Budyně nad Ohří

- Herbersteinové
- Lucemburkové
- Šternberkové
- Zajícové z Házmburka
- Přemyslovci
- Dietrichsteinové

1e	2b	3d	4c	5f	6a

10.4 Záznam výsledků dotazníkového šetření

respondent	žák/veřejnost/pedagog	výrok 1	výrok 2	výrok 3	výrok 4	výrok 5
1	žák	3	3	4	3	2
2	žák	2	1	1	1	2
3	žák	1	1	2	2	1
4	žák	1	1	1	1	1
5	žák	2	2	2	2	2
6	žák	3	2	3	3	3
7	žák	3	1	4	3	3
8	žák	2	1	2	2	2
9	žák	5	4	5	5	5
10	žák	1	1	3	3	2
11	žák	3	3	3	3	3
12	žák	1	1	4	2	2
13	žák	1	1	2	2	1
14	žák	3	2	3	3	2
15	žák	1	1	2	2	1
16	žák	4	3	3	3	3
17	žák	1	1	2	2	1
18	žák	1	1	1	1	1
19	žák	2	2	2	2	3
20	žák	2	2	2	3	2
21	žák	1	1	1	1	1
22	žák	2	1	4	3	2
23	žák	1	1	1	1	1
24	žák	4	3	4	4	3
25	žák	2	2	2	2	2
26	žák	3	1	3	2	2
27	žák	1	2	2	3	2
28	žák	1	1	1	1	1
29	žák	4	3	5	4	5
30	žák	2	1	3	3	1
31	žák	2	2	2	2	2
32	žák	2	2	1	1	2
33	žák	1	1	1	1	1
34	žák	1	1	1	1	1
35	žák	1	1	1	1	1
36	žák	5	3	5	3	4
37	žák	3	2	2	2	3

38	žák	2	1	3	3	2
39	žák	1	1	1	1	2
40	žák	1	1	1	1	1
41	žák	2	1	3	2	1
42	žák	2	2	3	3	2
43	žák	3	2	3	3	2
44	veřejnost	1	1	1	1	2
45	veřejnost	2	1	3	2	2
46	veřejnost	2	2	3	3	2
47	veřejnost	2	1	2	2	2
48	pedagog	2	3	3	2	2
49	pedagog	1	2	1	1	1

průměr
žáci

průměr neodborná veřejnost

průměr pedagogové

2,07	1,63	2,42	2,23	2,00
1,75	1,25	2,25	2,00	2,00
1,50	2,50	2,00	1,50	1,50

celkový průměr

2,02	1,63	2,39	2,18	1,98

10.5 Informační panely naučné stezky

Naučná stezka Libochovice - Budyně nad Ohří

Zámecká zahrada a zámecký park v Libochovicích

1

Zámecká zahrada začala být budována v roce 1683 na popud tehdejšího majitele zámku, hraběte Gundakara z rodu Dietrichsteinů. Ten se rozhodl realizovat ji podle návrhu slavné italského architekta, který navrhl i přestavbu zámku, Antonia della Porta. Krásná barokní francouzská zahrada byla pravidelně rozdělena a jednotlivé záhony osázeny nejrůznějšími barevnými záhony v různých tvarech, jež se nazývají broderie. Broderie měly velmi často podobu rodového erbu, iniciál, dnes se využívají pro státní vlajky nebo znaky. O osázení zahrady se tehdy staral hraběcí zahradník Jan Tulipán.

V roce 1822 se rozhodlo o přeměně francouzské pravidelné zahrady v anglický park. Zároveň došlo i k rozšíření parku na současných 25 hektarů. Zámecký park tuto anglickou podobu nese dodnes, avšak zahrada v blízkosti zámku byla na popud majitelky zámku hraběnky Terezie z rodu Herbersteinů přebudována do původní francouzské podoby v roce 1912.

Dendrologické zajímavosti:

Jinan dvoualočný (*Ginkgo biloba*) je jediným žijícím druhem samostatné skupiny jehličnanů. Tento druh žil již na konci prvohor (před více než 290 miliony lety). Zůstal přirozeně zachován jen na malém území v Číně, odkud byl převezen do Evropy.

Katalpa trubačovitá (*Catalpa bignonioides*) má velké srdčité vejčité listy. Katalpa má výrazné bílé až narůžovělé květy. Plod tvoří tenká, dlouhá, hnědá tobolka.

Douglaska tisolistá (*Pseudotsuga menziesii*) je jehličnan původem ze severní Ameriky. Do Evropy ji poprvé přivezl skot David Douglas, podle něhož získal jehličnan své jméno. Douglaska je příbuzná borovicí a smrkem (čeleď borovicovité).

Naučná stezka Libochovice - Budyně nad Ohří

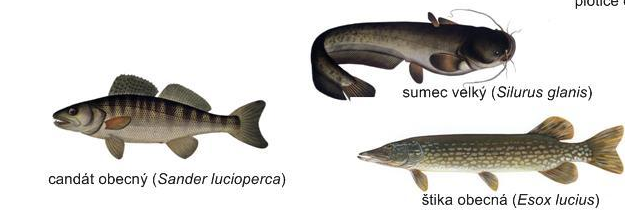
Řeka Ohře

2

Řeka Ohře (německy Eger) bývá místními též někdy nazývaná Oharka či Ohara. Název pravděpodobně pochází z jejího keltského pojmenování *Agara*, což bychom mohli přeložit jako tekoucí voda s lososy. Pramení v bavorské pahorkatině Smrčiny pod horou Schneeberg v nadmořské výšce 754m. Celé povodí Ohře má rozlohu 5614 km². Na našem území řeka měří 256 km, ústí do Labe v Litoměřicích. V ČR se jedná o čtvrtou nejdelší řeku. Do Čech vstupuje nedaleko hraničního přechodu Pomezí nad Ohří. Řeka protéká chráněnou oblastí Slavkovský les. Protéká Středním a Dolním Poohřím a v Litoměřicích se vlévá do Labe. Podél dolního toku se nachází mozaikovitě roztroušené pozůstatky vysoce hodnotných území lužních lesů s jedinečným ekosystémem. V dolním Poohří má řeka Ohře poměrně ploché koryto, vyplněné jemnými, hlinitými aluviálními (neboli říčními) nánosy.

Ryby řeky Ohře:

- jelec proudník (*Leuciscus leuciscus*), jelec tlušť (*Leuciscus cephalus*), bolen dravý (*Aspius aspius*), lín obecný (*Tinca tinca*), hrouzek obecný (*Gobio gobio*), cejnek malý (*Abramis bjoerkna*), cejn velký (*Abramis brama*), karas obecný (*Carassius carassius*), kapr obecný (*Cyprinus carpio*)
- úhoř říční (*Anguilla anguilla*)
- okoun říční (*Perca fluviatilis*)
- plotice obecná (*Rutilus rutilus*)
- losos obecný (*Salmo salar*)

Naučná stezka Libochovice - Budyně nad Ohří

3

Malá Ohře a její břehy

Bývalá mlýnská strouha, označená jako **Malá Ohře**, se odpojuje od řeky Ohře východně od zámeckého parku v Libochovicích. Protéká okolo státní přírodní rezervace Myslivna, Kostelce nad Ohří až k Budyni nad Ohří, nad níž se vlévá zpět do řeky Ohře. Cestou tvoří říčka několik meandrá (zákrutů). Činnost vodního toku zde utváří pestrou vegetaci a faunu. Celý tok tvoří ploché dno údolí neboli niva, jejíž stavbu, vegetaci i faunu utváří a ovlivňuje činnost vodního toku.

Lužní les neboli luh se nachází v blízkosti řek a vodních toků, které v luhu udržují vysokou hladinu podzemní vody. Lužní lesy bývají pravidelně zaplavovány při rozvodnění řek. Vegetace luhu bývá hustá, bujná, s rostlinami, které dobře snášejí podmáčení. Specifická, vzácná lužní vegetace je závislá na dostatku vody a přímé ohrožení způsobuje nešetrná regulace vodního toku.

Schématička mapa NS s cíly označujícími umístění informačních panelů

Rostliny podél Malé Ohře:

plicník lékařský
(*Pulmonaria officinalis*)

Ladoňka
vídeňská (*Scilla vindobonensis*)

oměj vlčí mor
(*Aconitum lycoctonum*)

javor mléč (*Acer platanoides*)

olše lepkavá (*Alnus glutinosa*)

ostice štíhlá
(*Carex acuta*)

Naučná stezka Libochovice - Budyně nad Ohří

4

Přírodní rezervace Myslivna

Státní přírodní rezervace (SPR) **Myslivna (Jägerhaus)** u Libochovic byla zřízena 10. 9. 1968 v rozloze čítající 35,41 ha. Úkolem vyhlášení této chráněné lokality byla ochrana lužních lesů v oblasti dolního toku řeky Ohře. Nadmořská výška lokality je přibližně 160 m. n. m. V roce 2006 bylo schváleno přičlenění svahových prameniští a celková rozloha tak stoupla na 48,1 ha.

Přírodní rezervace se rozkládá při úpatí říční terasy, tvořené vápny sedimenty. Tyto terasy, vytvořené řekou Ohří, jsou charakteristické pro geologickou oblast zvanou **Dolnooharská tabule**. Jednotlivé vrstvy slínů v podloží jsou zde překryty štěrkopískovými terasami. Jihozápadní část rezervace tvoří mohutné pramenné vývěry s tvorbou **pěnovců** (travertínů).

ostice Buekova
(*Carex buekii*)

oměj vlčí mor
(*Aconitum lycoctonum*)

česnek medvědí
(*Allium ursinum*)

prameniště v jihovýchodní části rezervace

koroptev polní
(*Perdix perdix*)

Přirozený vodní režim lužního lesa, tj. pravidelné záplavy a vysoká hladina podzemní vody, umožnil v rezervaci vývoj tzv. měkkého luhu. Stromové patro tvoří v místě zamokření převážně olše lepkavá (*Alnus glutinosa*) na sušších místech dub letní (*Quercus robur*), místy se přidávají jasan, jilmy, topoly, javory a lípy. Květena tvoří bledule jarní (*Leucojum vernum*), česnek medvědí (*Allium ursinum*), lilie zlatohlavá (*Lilium martagon*), oměj vlčí mor (*Aconitum lycoctonum*), pérovník psi (*Elymus caninus*), orsej jarní hlízatý (*Ficaria verna* subsp. *bulbifera*), ostice ostrá (*Carex acutiformis*), ostice Buekova (*Carex buekii*), ostice latnatá (*Carex paniculata*), ostice pobřežní (*Carex riparia*), kosatec žlutý (*Iris pseudacorus*), přeslička poříční (*Equisetum fluviatile*), blatouch bahenní (*Caltha palustris*), kapradiník bažinný (*Thelypteris palustris*), kruštík modrofialový (*Epipactis purpurata*), přeslička poříční (*Equisetum fluviatile*).

Rezervace je velmi bohatá na živočichy - především obratlovce a měkkýše. Z obratlovců zde žije skokan hnědý (*Rana temporaria*) a užovka obojková (*Natrix natrix*), krutihlav obecný (*Jynx torquilla*), datel černý (*Dryocopus martius*), cvrčilka slavíková (*Locustella fluviatilis*), cvrčilka říční (*Locustella fluviatilis*), mlynařík dlouhoocasý (*Aegithalos caedatus*), leisek šedý (*Muscicapa striata*), lelek lesní (*Caprimulgus europaeus*), žlupa hajní (*Oriolus oriolus*), žluna zelená (*Picus viridis*), luňák červený (*Milvus milvus*), jestřáb lesní (*Accipiter gentilis*). Byl zde poprvé na území ČR nalezen alpský druh suchozemského stejnoožece *Trichoniscoides helveticus*.

Naučná stezka Libochovice - Budyně nad Ohří

5

Budyňský les

Budyňský les je pozůstatek lužního lesa v blízkosti Budyně nad Ohří, kterým protéká bývalá myšská strouha – Malá Ohře. Lužní lesy jsou zde degradovány činností člověka. Na jižním okraji se nachází slepé rameno, které se využívá k rekreaci a rybářství. Celá lokalita se v minulosti využívala jako bažantnice, což částečně napomohlo ochraně lužního ekosystému.

žabník trávolistý (*Alisma gramineum*)

bledule jarní (*Leucojum vernum*)

dymnivka dutá (*Corydalis cava*)

křivatec žlutý (*Gagea lutea*)

zběhovcov plavivý (*Ajuga reptans*)

Ptactvo Budyňského lesa a jeho okrajů tvoří běhule říční (*Riparia riparia*), drozd cvrčala (*Turdus iliacus*), dudek chocholatý (*Upupa epops*), hohol severní (*Bucephala cingula*), ještěb lesní (*Accipiter gentilis*), ledňáček říční (*Alcedo atthis*), lejssek šedý (*Muscicapa striata*), luňák červený (*Milvus milvus*), morčák velký (*Mergus merganser*), moták pochop (*Circus aeruginosus*), potápka malá (*Podiceps ruficollis*), rorýs obecný (*Apus apus*), skřivan lesní (*Lullula arborea*), slavík obecný (*Luscinia megarhynchos*), strakapoud prostřední (*Dendrocopos medius*), včelojed lesní (*Pernis apivorus*), žluva hajní (*Oriolus oriolus*).

dudek chocholatý (*Upupa epops*)

ledňáček říční (*Alcedo atthis*)

řivota zamokvotila část budyňského lesa

V podmáčeném terénu se na mnoha místech nachází menší tůně, z nichž některé po celý rok nevysychají. Na vlhkých lokalitách převažují jasan, topoly s příměsí vrby a olší. Sušší místa zaujímají jilmové doubravy s dubem letním. Z květeny se zde vyskytuje křivatec žlutý (*Gagea lutea*), česnáček lékařský (*Alliaria petiolata*), vraní oko čtyřlísté (*Paris quadrifolia*), bledule jarní (*Leucojum vernum*), lilie zlatohlávek (*Lilium martagon*), žabník trávolistý (*Alisma gramineum*), česnek medvědí (*Allium ursinum*), dub letní (*Quercus robur*), dymnivka dutá (*Corydalis cava*), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica*), kopřiva žahavka (*Urtica urens*), ladoňka vídeňská (*Scilla vindobonensis*), oměj vlčí mor (*Aconitum lycoctonum*), orsej jarní (*Ficaria bulbifera*), plicník lékařský (*Pulmonaria officinalis*), popenec břečtanolistý (*Glechoma hederacea*), prvosenka jarní (*Primula veris*), rožec hajní (*Cerastium lucorum*), sasanka pryskyřníkovitá (*Anemone ranunculoides*), srstka angréšt (*Ribes uva-crispa*), stfemcha obecná (*Prunus padus*), zběhovcov plavivý (*Ajuga reptans*).

Schématická mapa NS s čísly označujícími umístění informačních panelů

Naučná stezka Libochovice - Budyně nad Ohří

6

Budyně nad Ohří

Nejstarší doklady o osídlení oblasti Budyně nad Ohří pochází ze starší doby kamenné. V 5. a 6. století ji postupně osídlovaly keltské kmeny. První zmínky o budyňském dvoře pochází až z konce 12. století, kdy město plnilo rezidenční potřeby českých panovníků.

Vodní hrad Budyně nad Ohří

Původně dřevěnou, čtvercovou tvrz vlastnili čeští panovníci. Ti při jejím budování obehnali stavbu valy a příkopy, které naplnily vodou z nedaleké řeky Ohře. V první polovině 13. století byla tvrz na příkaz krále Přemysla Otakara I. přestavěna do podoby gotického kamenného hradu. V roce 1336 získal od Jana Lucemburského město i hrad Zbyněk Zajíc z Valdeka a Házmburka. Za vlády rodu Zajíců na Budyni dosáhlo město největšího rozkvětu. Zajícové vlastnili hrad do roku 1613, kdy ho byli nuceni z finančních důvodů prodat hrabatům ze Šternberka. Nedlouho poté panství koupil hrabě Gundakar z Dietrichsteinů. Poslední majitelka z rodu Dietrichsteinů, Terezie, se provdala za hraběte Herbersteinů. Rodina Herbersteinů vlastnila panství až do roku 1946, kdy se hrad stal majetkem města Budyně nad Ohří.

znak rodu Dietrichsteinů

znak rodu Zajíců z Házmburka

zachovaná křídla hradu z původní čtvercové dispozice

schodiště s dnešním hlavním vstupem

Schématická mapa NS s čísly označujícími umístění informačních panelů

10.6 Obrazová příloha

Obr. 1 Malá Ohře

Obr. 2 Hrad Budyně nad Ohří

Obr. 3 Zamokřená část PR Myslivna

Obr. 4 Prameniště v PR Myslivna

Obr. 5 Prameniště v PR Myslívna

Obr. 6 Zámecká zahrada v Libochovicích (budova zámku v pozadí)

Obr. 8 Skleník v zahradě zámku Libochovice

Obr. 7 Budova zámku Libochovice

Obr. 10 Řeka Ohře u Libochovic

Obr. 9 Porosty česneku medvědího v PR Myslivna

Obr. 12 Zamokřená část PR Myslivna

Obr. 11 Zamokřená lokalita v Budyňském lese